

JUHÁSZ ENDRE

Magyarország és az Európai Unió Bírósága

A szerző, aki az Európai Unió Bíróságának bírója, miután röviden ismerteti a Bíróság szervezetének, hatáskörének alapelemeit, áttekintést ad a Magyarország ellen indított kötelezettségszegési eljárásokról és a magyar bíróságok által kezdeményezett előzetes döntéshozatali eljárásokról. A cikk keretei nem engedik meg valamennyi eljárás ismertetését – a *Függelék* tartalmazza ezek teljes felsorolását –, ezért a szerző kiemel egyes ügyeket, illetve ügýtípusokat, tájékoztatást adva azok megoldásáról is. Hangsúlyozza, hogy Magyarországnak nincs olyan jellegű kapcsolata az Európai Unió Bíróságával, mint országokkal vagy nemzetközi szervezetekkel, de az ügyek számán, tárgyán, az érveken és a meghozott ítéleteken keresztül mindkét oldalon kialakul egy határozatlan kép, amely egyfajta ideiglenes értékelést lehetővé tesz. Ehhez a szerző személyes észrevételeivel is hozzájárul.

Journal of Economic Literature (JEL) kód: K33, F15.

Már előljáróban fontos leszögezni, hogy egy tagállamnak olyan értelemben nincs kapcsolata az Európai Unió Bíróságával (vagy egyszerűbben: az Európai Bírósággal vagy a Bírósággal), mint ahogy kapcsolata van más államokkal (mint például Magyarországnak Ausztriával vagy Szlovákiával) vagy nemzetközi szervezetekkel (mint például a Nemzetközi Valutaalappal vagy az Európai Bizottsággal). Az Európai Bíróság valóban bíróság, tehát ítélkezik, nem lehet vele a „jó kapcsolatok” érdekében tárgyalni, vagy diplomáciai gesztusokat tenni neki. Ennek ellenére egyrészt a Bíróság előtt megjelenő ügyeken, azok számán, tárgyán, tartalmán, az előadott álláspontokon és érveken keresztül a Bíróság és annak tagjai számára kialakul valamilyen összkép egy adott tagállamról, még akkor is, ha ez a kép csak ideiglenes, felszínes, és kontúrjai sem élesek. Másrészt a Bíróság ítéletein keresztül egy adott tagállamban is kialakulhat olyan – szintén csak ideiglenes és felszínes – vélemény, hogy általában korrekt vagy kedvezőtlen megítélésben részesült. Ilyen értelemben valamely tagállam és a Bíróság között mégis kialakul valamilyen viszony. Ennek minősítésére természetesen már csak bírói megbízatásom miatt sem vállalkozhatom, de az itt tárgyalt ügyek – egyébként nem szakmai-tudományos céllal történő – áttekintése talán lehetővé tesz bizonyos értékelést, amelyhez néhány személyes észrevétellel is szeretnék hozzájárulni.

A bíróság szerkezete és a főbb ügytípusok

Az Európai Unió bírósági szerkezete¹ három ítélkező fórumot foglal magában: az Európai Unió Bíróságát, az Európai Unió Törvényszékét, amelyet a Lisszaboni Szerződés hatályba lépése (2009. december 1.) előtt Elsőfokú Bíróságnak neveztek, valamint az Európai Unió Közzolgálati Törvényszékét. E három fórum hatásköre különböző, de részben ítélkezési szintet is jelentenek. A Törvényszék határozatai ellen jogi kérdésekben a Bírósághoz fellebbezést lehet benyújtani, míg a Közzolgálati Törvényszék határozatai ellen a Törvényszékhez lehet fellebbezni. A hatásköri különbségeket illetően döntő az, hogy kizárólag a Bíróságnak van hatásköre a tagállamok ellen indított kötelezettségszegési eljárások lefolytatására, valamint az előzetes döntéshozatali eljárásokra. Szervezési és adminisztratív, tehát nem ítélkezési kérdésekben a három fórum egységesen az Európai Unió Bírósága, amely mintegy kétezer embert foglalkoztat. Egyrészt területi korlátok miatt, másrészt mert én az ítélkezési értelemben vett Bíróság tagja vagyok, csak ennek a Magyarországot érintő tevékenységéről fogok tájékoztatást adni.

A Bíróság az ítélkezés tanácsokban történik. A legjelentősebb az ügynevezett nagytanács, amely 15 tagú, ezenkívül öt ötfős és öt háromfős tanács működik. Az ügyekben a lényeges álláspontokat és a végeredményt, ha a tanácskozáson a helyzet nem egyértelmű, többségi szavazással döntenek el.

A Bíróság előtti jogviták három fő típusban, illetve kategóriában jelennek meg. Ezek: a közvetlen keresetek, az előzetes döntéshozatali eljárások és a fellebbezések.²

1. A *közvetlen keresetek* körében a legnagyobb ügycsoportot az ügynevezett *kötelezettségszegési eljárások* alkotják. Ha egy tagállam az uniós jogból (korábban a közösségi jogból) eredő valamely kötelezettségét nem teljesíti, a Bizottság ilyen eljárást indíthat a tagállam ellen. A kötelezettségszegés állhat abban, hogy a tagállam valamely uniós jogszabályt (irányelvet) nem ültetett át a megszabott határidőben a nemzeti jogba, vagy átültette, de tartalmilag nem megfelelően, végül pedig megfelelően átültette, tehát a nemzeti jogszabályok rendben vannak, de a tényleges helyzet vagy gyakorlat nem felel meg ezeknek a szabályoknak, így uniós jogba ütközik.

Először egy adminisztratív eljárásra kerül sor, amelynek keretében a Bizottság a tagállamot figyelmezteti, majd ha ez nem vezet eredményre, *indoklással ellátott véleményt* ad ki. Ebben a szakaszban a Bizottság és a tagállam között tárgyalásra kerül sor. Ha a tagállam az indoklásban ellátott véleményben foglaltak szerint és az ott megszabott határidőben nem teljesíti a kötelezettségét, a Bizottság a Bírósághoz fordul, amely peres eljárás keretében megállapítja, vagy nem állapítja meg a kötelezettség megszegését. Az ítélet végrehajtása a tagállam számára kötelező. Ha ez mégsem történik meg, a Bizottság ismét a Bírósághoz fordulhat, amely pénzügyi szankciókat alkalmazhat a tagállammal szemben. Ez a szankció kétféle lehet. Egyrészt a Bíróság kötelezheti a tagállamot egy átalányösszeg (például 10, 20 vagy 30 millió euró) megfizetésére, másrészt ügynevezett kényszerítő bírságot alkalmaz-

¹ A Bíróság szerkezetéről és működéséről számos átfogó és részletes tudományos munka ad számot (például: *Blutman* [2013], *Kecskés* [2009], *Várnai–Papp* [2010]).

² A három fő ügytípus mellett vannak még különleges eljárások, amelyekre most nem térünk ki.

hat, amely abban áll, hogy a tagállamnak mindaddig, amíg az ítéletet nem hajtja végre, időszakonként egy meghatározott összeget (például napi 10, 20, esetleg 50 ezer eurót) kell fizetnie. A Bíróság adott esetben a kétfajta szankciót együtt is alkalmazhatja. Az összegeket az Európai Unió költségvetésébe kell befizetni. Kötelezettségzegési eljárást egyik tagállam is indíthat egy másik tagállam ellen. Ez rendkívül ritka, de Magyarország már szolgáltatott erre példát (eljárás Szlovákia ellen a magyar köztársasági elnök beutazásának megakadályozása miatt).

A közvetlen keresetek sorában külön altípust jelentenek a *megsemmisítési eljárások*. A Bíróság az alapszerződésekben foglalt szabályok kivételével bármely uniós jogszabály jogszerűségét megvizsgálhatja, és ha azt az alapszerződésbe vagy az uniós jog alapelveibe ütközőnek ítéli, megsemmisítheti. Az uniós jog alapelveit a Lisszaboni Szerződés hatálybalépése óta az Európai Unió Alapjogi Chartája tartalmazza. Ilyen eljárást csak tagállamok vagy uniós intézmények indíthatnak, illetve természetes és jogi személyek (állampolgárok vagy vállalatok), ha őket a kifogásolt uniós jogi aktus közvetlenül és személyükben érinti.

2. Az ügyek másik csoportját az *előzetes döntéshozatali eljárások* alkotják. Ha valamely tagállam bírósága előtt folyó eljárásban az uniós jog értelmezésének vagy egy uniós jogszabály érvényességének kérdése merül fel, és a bíróság úgy ítéli meg, hogy ítélete meghozatalához szükség van a kérdés eldöntésére, kérheti, hogy a Bíróság hozzon előzetes döntést. Ilyen kérdést bármely tagállami bíróság előterjeszthet, ha viszont az ügy olyan bíróság előtt folyik, amelynek határozatai ellen a nemzeti jog értelmében nincs jogorvoslati lehetőség, akkor ez a nemzeti bíróság köteles a Bírósághoz fordulni. A Bíróság határozata a konkrét ügyet nem dönti el, de az a nemzeti bíróságra kötelező, tehát a tagállami bíróság a konkrét ügyet a kapott iránymutatás szerint köteles megítélni és eldönteni.

A Bíróság határozata nemcsak az előterjesztő bíróságra kötelező, hanem irányadó minden hasonló tényállás eldöntésére. Ezért, bár erről a kérdésről a jogtudományban vita folyik, a Bíróság ítéletei az angolszász jogalkalmazást jellemző precedensrendszerhez hasonlóan jogot alkotnak. E körülményre is tekintettel az eljárási szabályok lehetővé teszik, hogy az előzetes döntéshozatali eljárásokban, függetlenül attól, hogy azok melyik tagállamból erednek, bármely tagállam részt vehessen. A tagállamok rendszeresen élnek is ezzel a joggal. Az Európai Bizottság mindig résztvevője ezeknek az eljárásoknak.

Bár a kötelezettségzegési eljárások és az előzetes döntéshozatali eljárások között eljárásjogi szempontból több jelentős különbség van, a határozatok következményei számos esetben azonosak. Adott esetben közömbös, hogy valamely nemzeti jogszabálynak az uniós jogba ütközését vagy azzal való összhangját melyik eljárásban mondja ki a Bíróság.

3. Az ügyek harmadik csoportját a Törvényszék határozatai elleni *fellebbezések* alkotják.

A Bíróságra működésének kezdetétől (1953-tól) 2013 végéig összesen 18 815 ügy érkezett. Az utóbbi időben évi 600-700 ügy érkezik a Bírósághoz, és az ugyanennyit igyekeznek lezárni. (2013 statisztikai szempontból kifejezetten jó évnek számít, mivel

699 új ügyet terjesztettek elő, és 701 ügyet sikerült lezárni.) Jelenleg az előzetes döntéshozatali ügyek vannak túlsúlyban: 2013-ban 450 ilyen ügy érkezett, míg csak 72 közvetlen keresetet nyújtottak be. Történetileg az arányok nem ilyenek voltak; a teljes ügytömegben a közvetlen keresetek száma még mindig meghaladja az előzetes döntéshozatali ügyek számát. Ami a fellebbezéseket illeti, számuk 2013-ban 161 volt.

„Magyar ügyek” az Európai Bíróság előtt

Magyarország EU-csatlakozása óta, azaz 2004. május 1-jétől kezdődően 2013 végéig a Bizottság összesen 14 kötelezettségszegési eljárást indított az ország ellen. Ezek felsorolását a *Függelék F1. táblázata* tartalmazza. A listán szereplő öt ügyben (C-30/07., 270/08., 374/08., 530/08. és 310/12. sz. ügyek)³ a Bizottság azt kifogásolta, hogy Magyarország nem ültette át az uniós jogot a nemzeti jogba a megszabott határidőre, azaz nem hozta meg a szükséges törvényi, rendeleti vagy közigazgatási rendelkezéseket. Miután Magyarország teljesítette a kötelezettségét, a Bizottság valamennyi keresetétől elállt, a Bíróság pedig ítélethozatal nélkül, végzéssel törölte az ügyeket a nyilvántartásából. Ugyancsak elállt a Bizottság a keresetétől a 148/07. és az 575/10. sz. ügyekben, amelyekben a kifogás nem az átültetés hiánya, hanem a magyar jogszabályok tartalmi értelemben vett konformitásának hiánya volt. Magyarország a kifogásolt rendelkezést hatályon kívül helyezte (148/07. sz. ügy), illetve módosította (575/10. sz. ügy).

Elmarasztalta a Bíróság Magyarországot a 286/12. sz. ügyben, amelyet a Bizottság a bírák, ügyészek és a közjegyzők hivatalviselési korhatárának leszállítása miatt indított. A Bíróság ítéletében megállapította, hogy ez az intézkedés az életkoron alapuló diszkrimináció tilalmába ütközik, ami az intézkedésekkel elért célokkal nem állt arányban. Ezt a tilalmat a 2000/78/EK-irányelv tartalmazza.

Szintén megállapította a Bíróság a magyar jogsértést az úgynevezett áfa-visszatartási ügyben (274/10. sz. ügy). Az uniós áfai irányelvvel ellentétesnek minősítette azt a rendszert, amelyben az adóhatóság a vállalkozások adó-visszatérítését az átvett áru vagy igénybe vett szolgáltatás ellenértékének kifizetéséig ismétlődően elhalasztja, illetve az összeget visszatartja. Ez már olyan ítélet volt, amely az államháztartásra is jelentős terheket rótt, hiszen a kérdéses összegeket a vállalatok rendelkezésére kellett bocsátani. Ugyanakkor el kell ismerni, hogy ez a vállalatok gazdálkodására, tehát a gazdaság egészére pozitív hatást is gyakorolt. Az ügynek folytatása is van, mert a 654/13. sz. Delphi Hungary-ügyben előzetes döntéshozatali eljárás keretében a magyar bíróság azt kérdezi a Bíróságtól, hogy a magyar államot az áfa-visszatérítésen túlmenően kamatfizetés is terheli-e.

A 473/10. sz. ügyben a Bizottság azért indított eljárást, mert Magyarországon a vasúti szolgáltatást nyújtó vállalatok a menetvonal-kijelölésben is részt vesznek, ami ellentétes az uniós joggal. A Bíróság a kötelezettségszegést megállapította.

³ Az ügyszámok előtt mindig a C betű áll, amely a *Cour* szóra utal. A Törvényszék ügyeinek száma előtt a T betű szerepel, amely a *Tribunal* szó kezdőbetűje. A továbbiakban az egyszerűség kedvéért a C betűt nem használom, minden ügyszám a Bíróság előtti eljárást jelöli.

Ezzel szemben – egyszerűen fogalmazva – azt mondhatjuk, hogy a 253/09. sz. ügyet Magyarország megnyerte. Magyarországon a jogszabályok szerint új lakásingatlan vásárlásakor, ha a vevő az előző lakástulajdonát eladta, csak a vételár-különbözet után számított illetéket kell megfizetnie. Ez a kedvezmény ahhoz a feltételhez kötött, hogy az eladott lakóingatlan Magyarországon fekszik. Ezt a Bizottság az uniós joggal ellentétesnek minősítette, a Bíróság azonban a keresetet elutasította.

Ugyancsak érvényre jutott – igaz, közvetett módon – a magyar álláspont a 462/12. sz. ügyben, amelyben a Bizottság a távközlési szolgáltatásokra kivetett magyar különadót találta jogellenesnek. Ebben az ügyben a tét már igen nagy volt, hiszen a három évben ezen a címen beszedett különadó körülbelül 160 milliárd forintot tett ki. Hasonló természetű adók miatt kötelezettségszegési eljárás indult Franciaország (485/11. sz. ügy) és Spanyolország (468/11. sz. ügy) ellen is, valamint az ügy szempontjából döntő jogi kérdés felmerült egy Máltából eredő előzetes döntéshozatali eljárásban (71/12. sz. ügy) is. Magyarország a Franciaország elleni, valamint a máltai eredetű eljárásba be is avatkozott, annak mind írásbeli, mind szóbeli szakaszában részt vett. A Bíróság a Franciaország ellen indított keresetet elutasította, illetve a máltai ügyben is olyan döntést hozott, amely a kifogásolt adó jogellenességét nem állapította meg. A Bizottság ezekből az ítéletekből a szükséges következtetéseket levonta, és a Magyarország elleni keresettől elállt.

Jelenleg még folyamatban van két eljárás. A 288/12. sz. ügyben a Bizottság jogellenesnek tartja a Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság létrehozása kapcsán a korábbi adatvédelmi biztos hivatali tevékenységének megszüntetését, mivel ezt az adatvédelmet felügyelő hatóság függetlensége megsértésének tekinti. A Bíróság főtanácsnoka 2013. december 10-i indítványában a kötelezettségszegés megállapítását javasolja. A 115/13. sz. ügyben a Bizottság a házilag készített pálinka, illetve a hozott gyümölcsből lepárló üzemekben készített és családi fogyasztásra szolgáló pálinka teljes adómentességét kifogásolja, tekintettel arra, hogy egy uniós irányelv az alkoholdermékek előállítására legalább minimális szintű jövedéki adó alkalmazását írja elő. E két ügyben az ítélet 2014 áprilisában várható.

A közvetlen keresetek sorában feltétlenül említést érdemel a 121/10. sz. ügy, amelyben a Bizottság a Tanács ellen nyújtotta be keresetét, de amely egy magyarországi állami támogatási programot kifogásolt, és az azt jóváhagyó tanácsi határozat megsemmisítését kérte. A kérdéses program keretében mezőgazdasági termelőknek nyújtottak támogatást (közvetlen tőketámogatás vagy kamatbonifikáció formájában) mezőgazdasági földterületek vásárlásához. Ezt a programot a Tanács jóváhagyta, a Bizottság szerint azonban erre a Tanácsnak nem volt hatásköre. Az ügyben természetesen Magyarország képviselői is részt vettek. A tanácsi határozat megsemmisítése ahhoz vezethetett volna, hogy a kedvezményezetteknek a támogatás összegét vissza kell fizetniük. A Bíróság a Bizottság keresetét elutasította.

Végül természetesen kiemelt figyelmet érdemel a 364/10. sz. ügy, amelyet Magyarország indított Szlovákia ellen a köztársasági elnök Szlovákiába történő beutazásának megakadályozása miatt. A Bíróság a keresetet elutasította, de nem az uniós jog érdemi vizsgálata alapján, hanem mert megállapította, hogy az ügyre az általános nemzetközi jog az irányadó. Az ügy középpontjában tehát egy elméleti, rendszerbeli kérdés állt, és annak elbírálásával dőlt el a kereset sorsa.

Magyarország ez ideig még nem indított a Bíróság előtt olyan eljárást, amely valamely uniós jogszabály megsemmisítésére irányult volna.

A magyar bíróságok által előterjesztett *előzetes döntéshozatali kéréseket az F2. táblázat* tartalmazza. A 2013 végéig 84 ilyen ügy érkezett a Bíróságra. Az egységesítések miatt a lista 75 ügyet tartalmaz, ezekben a kézirat lezárásáig 59 határozat született. Nehéz ezeket súlyozni, illetve egyes ügyeket vagy ügycsoportokat kiemelni, hiszen gazdasági-pénzügyi szempontból nyilvánvaló, hogy az adózási ügyek jelentették a legnagyobb tétet, de jogi-szakmai szempontból az alapjogi kérdéseket vagy akár – például – a fogyasztóvédelmi kérdéseket felvető jogviták fontosabbak lehetnek. Természetesen minden ügy tartalmi ismertetésére nem térünk ki.

Mindenekelőtt szükség volt egy tisztázási folyamatra, amely még ma is tart. A Bíróság világossá tette, hogy a Magyarország csatlakozása előtti tényállásokkal nem tud foglalkozni. Ezekben az ügyekben kimondta, hogy nincs hatásköre. Ez történt például a 302/04. sz. Ynos-, a 261/05. sz. Lakép- és a 143/09. sz. Pannon GSM-ügyekben. Meg kell jegyezni, hogy a Bíróság rendelkezik hatáskörrel akkor, ha a csatlakozás előtti tények, illetve az azok által előidézett jogi helyzet a csatlakozás után is folytatódik (például ha a csatlakozás előtt versenykorlátozást előidéző kartell jött létre, és azt a csatlakozás után is alkalmazzák, a jogsértés fennáll, és a Bíróságnak van hatásköre).

Ugyancsak világossá kellett tenni, hogy a Bíróság csak akkor ítélkezik, ha valamely tény vagy magatartás az uniós jog hatálya alá tartozik, tehát a meghatározható uniós jogi normához kapcsolódik. Kissé nyersen fogalmazva: a Bíróság nem általános szerv különféle – talán más jogi szabályrendszer vagy a társadalmi megítélés szerint megalapozott – panaszok orvoslására. A Bíróság csak az uniós jogot, illetve az annak részét képező szabályokat értelmezi. Erre rögtön példát szolgáltatott az első ügyek egyike (328/04. sz. ügy), amelyben a vörös csillag viselésének megítélése merült fel. Mivel nincs olyan uniós norma, amely ezt a kérdést szabályozná, a Bíróság a hatáskörének hiányát állapította meg. Ugyancsak alkalmazható uniós jogszabály hiányára tekintettel állapította meg hatáskörének hiányát a Bíróság a 16/12. sz. Hermes-ügyben.

Az uniós joghoz való kapcsolódás kérdése meglehetősen élesen merült fel az Európai Unió Alapjogi Chartájának a Lisszaboni Szerződéssel együtt történő hatálybalépését követően. Úgy tűnik, hogy némelyik magyar bíróság nem vette kellően figyelembe a Chartának azt a rendelkezését, amely ennek az okmánynak az alkalmazási körét meghatározza (51. cikk). A Charta a tagállamokat csak annyiban kötelezi, amennyiben az Unió jogát hajtják végre. Így a Chartának a Bíróság általi értelmezésére csak akkor kerülhet sor, ha a nemzeti bíróság már azonosította azt a Chartától független uniós normát, amelynek értelmezése szükséges. Ezért például hiába tartalmazza a Charta 30. cikke az indokolatlan elbocsátással szembeni védelemhez való jogot, ez a rendelkezés csak az uniós intézményekre vonatkozik, a tagállamokra nem, mert uniós jogszabály ilyen védelmet a tagállamokban fennálló munkaviszonyokra nem irányoz elő. Ezért a Bíróság hatáskörének hiányát állapította meg, és nem válaszolt a magyar bíróságok idevonatkozó kérdéseire a 488/12., 489/12., 490/12., 491/12., 526/12., 614/12., 10/13. és 332/13. sz. ügyekben.

Esetleges pénzügyi kihatásaiban a legnagyobb horderejű ügy kétségkívül a magyarországi iparüzési adó jogszerűségének megítélése volt (283/06. és 312/06. sz. ügy). A kérdés arra irányult, hogy ez az adófajta nem ellentétes-e az uniós áfa-irányelv (az úgynevezett hatodik irányelv) azon rendelkezésével, amely tiltja az ebben az irányelvben szabályozott adófajtahoz képest más olyan adófajta bevezetését vagy fenntartását, amely az általános forgalmi adó, tehát a hozzáadottérték-adó tulajdonságaival rendelkezik. A nemzeti eljárásban a felperesek között számos nagy súlyú vállalat volt (Kögáz, E.ON, E.ON Dédász, Schneider Electric, Tesco, Garancia Biztosító, OTP Bank, ERSTE Bank), és a hírek szerint Magyarországon több száz ilyen ügy volt folyamatban annak a megállapítására, hogy vajon a kérdéses magyar adófajta az uniós jogba ütközik-e, ami több százmilliárd forint összegű már megfizetett adó visszatérítésének kötelezettségét vonta volna maga után.⁴ Ítéletében a Bíróság megállapította, hogy a magyar iparüzési adó nem ellentétes a közösségi joggal, így fenntartható. El kell ismerni, hogy az ítéletet döntő módon befolyásolta a Bíróság 475/03. sz. Banca popolare di Cremona-ügyben hozott ítélete. Ebben a Bíróság egy olaszországi regionális adónak a közösségi joggal való összhangját vizsgálta meg, és azt nem találta a közösségi joggal ellentétesnek.

A másik, a fogyasztók széles körét érintő és pénzügyi kihatásaiban is jelentős ügy a személygépkocsik regisztrációs adójának értékelése volt a közösségi joggal való összhang szempontjából (290/05. sz. Nádasdi- és 333/05. sz. Németh-ügy). A Bíróság az ítéletében megállapította, hogy a magyar szabályozás ellentétes a közösségi joggal, mert hátrányos megkülönböztetésben részesíti a más tagállamokból behozott használt gépkocsikat. Az ítélet több ezer vásárló javára történő adó-visszatérítést eredményezett.

A közelmúltban, 2014. február 5-én hozott ítéletet a Bíróság a 385/12. sz. Hervis-ügyben, amelyben a bolti kiskereskedelemre kivetett különadónak az uniós joggal való konformitását vizsgálta.⁵ A Bíróság szerint ez az adófajta jogilag nem diszkriminatív, de úgy találta, hogy egyik elemének meghatározott körben való alkalmazása *de facto* diszkriminációhoz vezethet, ami szintén tiltott. Az ítélet azt állapította meg, hogy a vállalkozások kapcsolásának szabálya, amely cégcsoport létrehozását eredményezi, és amelynek alapján az érintett vállalatok forgalmát össze kell adni, és ez képezi az adóalapot, erőteljesen progresszív adókulcsok mellett hátrányosan érintheti a külföldi anyavállalatokkal rendelkező cégcsoportokat. E tekintetben a Bíróság csak a legmagasabb adókulcs alkalmazását kifogásolta. Annak vizsgálatát azonban, hogy a legmagasabb adókulcs alá tartozó cégcsoportok többségükben más tagállamban székhellyel rendelkező anyavállalatokhoz kötődnek-e, vagy sem, az előterjesztő nemzeti bíróságra bízta. Ezzel szemben a Bíróság egyáltalán nem vizsgálta azt a felvetést, amely szerint olyan boltokat, amelyek valamely jogi személyiséggel rendelkező vállalat fióktelepeihez tartoznak, össze lehet hasonlítani a jogi személyiséggel rendelkező, franchise-rendszerben működő vállalatokkal. E kérdés vizsgálatának

⁴ Az iparüzési adóból származó bevétel 2004 és 2012 között évente 300–500 milliárd forint volt, így az uniós csatlakozás és az ítélet kihirdetése közötti időszakban Magyarországon beszedett iparüzési adó teljes összege meghaladta az ezermilliárd forintot.

⁵ A bolti kiskereskedelemről származó különadóból 2010–2012-ben összesen 80–90 milliárd forint adóbevétel származott.

mellőzéséből az a következtetés vonható le, hogy a Bíróság elvetette azt az állítást, amely szerint adózási szempontból összehasonlíthatóság állna fenn.

Különösen sok megkeresés érkezett a Bírósághoz azokban az ügyekben, amelyekben a magyar adóhatóságok megtagadták vagy korlátozták az árut vásárló vagy szolgáltatást igénybe vevő és ezekről számlát elfogadó vállalkozó áfalevonási jogát (74/08. sz. Parat, 368/09. sz. Pannon Gép Centrum, 392/09. sz. Uszodaépítő, 80/11. sz. Mahagében, 142/11. sz. Dávid, 273/11. sz. Mecsek-Gabona, 324/11. sz. Tóth, 191/12. sz. Alakor, 444/12. sz. Hardimpex).

A 74/08 sz. Parat-ügyben az ügynevezett arányosítási szabály volt a vita tárgya. Ennek értelmében a vállalkozó, ha árubeszerzéseihez állami támogatást kapott, kiadásainak azon része után, amelyet ez a támogatás fedezett, nem élhetett áfalevonási jogával. A Bíróság ezt a szabályt a közösségi áfairányelvvel ellentétesnek ítélte.

Az ügyek többségében az adóhatóság az értékesítési lánc valamelyik pontján (általában az eladónál) észlelt szabálytalanság miatt tagadta meg az áfa levonását. A Bíróság következetesen érvényesítette az áfasemlegesség elvét, amely magában foglalja a teljes levonási jogot. A visszaélések elleni harc szükségességét a Bíróság elfogadta, de hangsúlyozta, hogy általános vélelmek nem alkalmazhatók, hanem az eljáró hatóságoknak bizonyítaniuk kell, hogy az adóalany tudta – vagy tudnia kellett volna –, hogy áfacsalásban vesz részt. Az adóalanytól természetesen megkövetelhető az áfairányelvben foglalt feltételek teljesítése és általában a gondos üzletvitel, ugyanakkor erre hivatkozással rá ésszerűtlen eljárási terhek nem háríthatók.

Az 563/12. sz. BDV-ügyben a Bíróság részben elmarasztalta azt a szabályozást, amelynek értelmében, ha az exportra eladott árukat 90 napon belül nem szállítják ki, az ügylet automatikusan áfakötelessé válik. A Bíróság szerint a tagállamnak mindenképpen lehetővé kell tennie, hogy a vállalkozó a kiszállítást bizonyítsa akkor is, ha a fenti határidőt átlépte, és ily módon az áfa-visszatérítési jogát érvényesíthesse.

A társadalom számára különösen fontosak a fogyasztóvédelmi ügyek, amelyek körében a devizaalapú hitelnyújtás kérdése is megjelent. Ilyen a 243/08. sz. Pannon GSM-, 137/08. sz. VB Pénzügyi Lízing-, 472/10. sz. Invitel-, 397/11. sz. Jörös-, 472/11. sz. Banif Plus Bank-, 409/11. sz. Csonka-, 26/13. sz. Kásler- és 430/13. sz. Baradics-ügy.

A 243/08. sz. Pannon GSM-ügyben a Bíróság nagy jelentőségű elvi tételt mondott ki: a tagállami bíróság nemcsak a fogyasztó kérésére, hanem hivatalból is vizsgálni köteles valamely eladó vagy szolgáltató általános szerződési feltételeiben szereplő feltétel tisztességtelen jellegét, amennyiben rendelkezésre állnak a szükséges ténybeli és jogi elemek.

A 137/08. sz. VB Pénzügy Lízing-ügyben hozott ítéletben a Bíróság megerősítette ezt az álláspontot, sőt tovább lépett, mert kimondta, hogy bizonyos körülmények között a szükséges ténybeli és jogi elemek megállapítása érdekében a nemzeti bíróság hivatalból is köteles bizonyítást lefolytatni.

A 397/11. sz. Jörös-ügyben a Bíróság arra az álláspontra helyezkedett, hogy adott esetben a tagállami bíróság a másodfokú eljárásban is köteles vizsgálni valamely szerződéses feltétel tisztességtelen jellegét, függetlenül attól, hogy az elsőfokú bíróság azt nem vizsgálta, és a nemzeti eljárási jog szerint a fellebbezési eljárásban új tények és bizonyítékok már nem vehetők figyelembe.

A 472/11. sz. Banif Plus Bank-ügyben a Bíróság tovább szélesítette a nemzeti bíróság kötelezettségét, mivel kimondta, hogy valamely szerződési feltétel tisztességtelen jellegének értékelésénél figyelembe kell venni a szerződés minden egyéb feltételét. Ugyancsak elvi jelentőségű a Bíróságnak a 472/10. sz. Invitel-ügyben hozott ítélete, amelyben kimondta, hogy az uniós joggal nem ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely szerint a fogyasztói szerződésekben szereplő általános feltételek részét alkotó tisztességtelen kikötés érvénytelenségének – a nemzeti szabályozás által kijelölt szervezet által a fogyasztók nevében közérdekből, valamely eladóval vagy szolgáltatóval szemben indított, jogsértő magatartás abbahagyására való kötelezés iránti eljárásban történő – megállapítása valamennyi, ugyanezen általános feltételeket alkalmazó szerződést megkötő fogyasztóval szemben joghatásokat keletkeztet, függetlenül attól, hogy a fogyasztó az eljárásban részt vett-e, vagy sem. Ugyanezen ítélet szerint, ha egy szerződéses kikötés tisztességtelen jellegét megállapították, a tagállami bíróságok a jövőben is kötelesek hivatalból alkalmazni a nemzeti jog által előírt jogkövetkezményeket abból a célból, hogy a szóban forgó kikötés ne jelentsen kötelezettséget a fogyasztóra nézve.

A 409/11. sz. Csonka-ügyben az a kérdés merült fel, hogy a tagállam helytállási kötelezettséggel tartozik-e abban az esetben is, amikor olyan gépjármű okozott kárt, amely rendelkezett ugyan gépjármű-felelősségbiztosítással, de a biztosító e szerződés megkötését követően fizetéképtelenné vált. Ez az ítélet a MÁV Általános Biztosító Egyesület Magyarországon széles körben ismert esetére vonatkozott. A Bíróság nemleges választ adott.

Ezzel szemben a Bíróság a 430/13. sz. Baradics-ügyben kimondta, hogy a tagállamoknak olyan biztosítási jogszabályokat kell alkotniuk, amelyek az utazásszervező fizetéképtelensége esetén teljeskörűen garantálják a fogyasztók által az utazásra tekintettel befizetett valamennyi összeg visszatérítését és az utasok hazaszállítását.

Valószínűsíthető, hogy a fogyasztóvédelem területén a Bíróság legjelentősebb ítéletét a 26/13. sz. Kásler-ügyben fogja – feltehetően 2014 áprilisában vagy májusában – meghozni. Az ügyben a Kúria által feltett kérdések a devizaalapú hitelezés néhány fontos kérdését, de nem annak az egészét érintik. Az ügyben a főtanácsnok 2014. február 12-én terjesztette elő a javaslatát.

Nem lehet nem említést tenni a Tokaji név használatával kapcsolatos ítéletekről (347/03. sz., valamint 23/07. és 24/07. sz. ügy). Ezeket az előzetes döntéshozatali kérdéseket olasz bíróság tette fel, amely előtt egyes termelők különféle jogi érvekkel kísérletet tettek a „Tocai” név használatára vonatkozó, közösségi jogból eredő tilalom megszüntetésére. A Bíróság ítéletei a tilalom legális jellegét állapították meg, és így azt fenntartották.

A fentiekben bemutatott eljárásokon kívül a Bíróság esetjoga igen sokrétű, ítéletei az Európai Unió számos részpolitikáját érintik. Így például: bevándorlás, idegenrendészet (31/09. sz. Bolbol, 251/11. sz. Shomodi, 364/11. sz. El Kott), mezőgazdaság (25/09. sz. Sió-Eckes, 133/09. sz. Uzonyi, 21/10. sz. Nagy, 115/10. sz. Bábólna, 24/13. sz. Dél-Zempléni Nektár Leader Nonprofit, 56/13. sz. Érsekcsanádi Mezőgazdasági Zrt., 135/13. sz. Szatmári Malom), közbeszerzés (138/08. sz. Hochtief és Linde, C-218/11. sz. Édukovázig és Hochtief Solutions, 470/13. sz. Generali-Providencia),

versenyjog (32/11. sz. Allianz, 510/13. sz. E-ON Földgáz Trade), társasági jog (210/06. sz. Cartesio, 378/10. sz. VALE).

A fentiekén kívül számos ügyben volt vita tárgya az Európai Unió négy alap-szabadsága, tehát a személyek, áruk, szolgáltatások és a tőke szabad áramlása.

Mennyire bizonyult Magyarország az EU „törvénytisztelő” tagállamának?

Milyen következtetések vonhatók le a fenti ismertetésből? Ami a számokat illeti, ezeket csak más országokkal összehasonlítva célszerű bemutatni. Úgy gondolom, hogy az összehasonlítás céljára a legmegfelelőbbek a visegrádi országok, egyrészt azért, mert Magyarország ezekkel azonos időpontban csatlakozott az Európai Unióhoz (és természetesen nagymértékben befolyásolja a számokat, hogy azok milyen hosszú időszakokra vonatkoznak), másrészt ezek az országok nagyságuk, földrajzi helyzetük és történelmi körülményeik miatt természetes összehasonlítási alapot szolgáltatnak.

Magyarország ellen uniós tagságának időszakában, pontosabban 2004. május 1-jétől a 2013-as év végéig a Bizottság összesen 14 kötelezettségszegési eljárást indított. Ugyanez a szám Lengyelország esetében 67, Csehország tekintetében 27, Szlovákiánál pedig 13. Az ügyek lezárási módjának tekintetében látható, hogy Magyarország általában megfelelően reagált az eljárások megindítására, tehát megtette a szükséges intézkedéseket az azonosított mulasztás vagy jogsértő szabályozás megszüntetésére. Ezt tanúsítja az a tény, hogy a Bizottság sokszor elállt keresetétől. Azokban az ügyekben, amelyekben Magyarország vállalta az eljárás végigvitelét, megállapítható, hogy voltak esélyei az álláspontjának érvényre juttatására. Formálisan három elmarasztaló ítélet született, míg két eset úgy értékelhető, hogy Magyarország álláspontját ismerték el. (Ez a szám három, ha figyelembe vesszük a Bizottság által a Tanács ellen indított 121/10. sz. ügyet is.) Az elmarasztaló ítéletek száma Lengyelországgal szemben 23, a Cseh Köztársasággal szemben 16, Szlovákiával szemben pedig 4. A Cseh Köztársaság és a Szlovákia elleni eljárásokban a Bíróság két-két keresetet utasított el, míg Lengyelország esetében hármat.

Természetesen a fenti számok nem mérik az ügyek politikai, társadalmi, gazdasági súlyát. El kell ismerni, hogy ebből a szempontból a 286/12. sz. ügy (a bírák, ügyészek, közjegyzők hivatalviselésének idő előtti megszüntetése) különösen érzékeny téma. Hasonlóan jellemezhető a 288/12. sz. ügy, amelynek tárgya a korábbi adatvédelmi biztos megbízatásának megszüntetése. Ebben az utóbbi ügyben még nincs ítélet, de figyelemre méltó, hogy a főtanácsnok a kötelezettségszegés megállapítását javasolja.

Magyarország a Bizottság elmarasztaló ítéleteit végrehajtotta, ezért ítélet nem megfelelő végrehajtása miatt a Bizottság új eljárást nem indított, és így pénzügyi szankció kiszabására sem került sor. Ezt annak a tükrében kell megítélni, hogy a pénzügyi szankciók alkalmazása egyre gyakoribb. A Bíróság ez ideig 17 alkalommal hozott pénzügyi szankciót kiszabó határozatot nyolc tagállammal szemben (Franciaország, Olaszország, Spanyolország, Portugália, Görögország, Írország, Svédország, Cseh Köztársaság).

A magyar bíróságok a csatlakozástól számítva 2013 végéig 84 előzetes döntéshozatali kérelmet terjesztettek elő. Ez relatíve igen nagy szám, a 2004-től csatlakozó 13 ország között csúcsteljesítmény. Lengyelországból 60, a Cseh Köztársaságból 34, Szlovákiából pedig 24 ügy érkezett. A Magyarországról érkező ügyek száma meghaladja több régi tagállam ügytömegét is (Írország 72, Luxemburg 83, Finnország 83). A tőlünk érkező előzetes döntéshozatali kérelmek nagy száma azt jelzi, hogy a közösségi, illetve uniós jog ténylegesen behatolt a jogalkalmazásba. A kérdések nem csupán a Legfelsőbb Bíróságtól, illetve a Kúriától erednek, hanem az igazságszolgáltatás különböző szintjeiről és földrajzilag különböző helyekről. Az ügyekben az is megfigyelhető, hogy az előzetes döntéshozatali kérdés nemcsak a bíró gondolkodásának szülötte, hanem azt gyakran a felek, illetve az őket képviselő ügyvédek kezdeményezik. Így azt mondhatjuk, hogy az uniós jogi kultúra Magyarországon valóban megjelent, és kellő mértékben elterjedt. Ez informális módon a Bíróság tagjaiban elismerést vált ki, amit nem csökkent az a tény, hogy a kérdések némelyike időnként még nem felel meg azoknak a szakmai elvárásoknak, amelyeket a Bíróság a nemzeti bíróságokkal szemben támaszt. (E tekintetben kívánatos lenne, ha minden előzetes döntéshozatali kérdést feltenni kívánó bíróság tanulmányozná ezeket az ajánlásokat – lásd *Európai Unió Bírósága* [2012].)

Az áfaügyekben az előzetes döntéshozatali eljárások nagy száma szemléletbeli különbséget jelez egyrészt a magyar adóhatóságok, másrészt az Európai Unió, illetve a Bíróság között. Az Európai Unióban egyértelműen az a felfogás, hogy az áfa a végső fogyasztót terheli, az értékesítési láncban részt vevő minden vállalkozóval szemben semleges, azokat nem terhelheti. Ezek a közbülső adóalanyok voltaképpen szolgáltatást nyújtanak az államnak az adó beszedésével, ellenszolgáltatás nélkül. Ilyen körülmények között őket nem lehet túlzott procedurális terhekkel sújtani. A magyar megközelítés viszont ezeket a vállalkozókat ugyanolyan adókötelezetteknek tekinti, mint más adónemek esetében, és az adóhatóság – egyébként saját munkájának megkönnyítésére is – könnyen felelőssé teszi őket olyan körülményekért, amelyek az áfarendszer természetével és logikájával nehezen egyeztethetők össze. Ez a magatartás az áfacsalások elleni küzdelemben talán érthető, mégis, ha a magyar adóhatóság el kívánja kerülni, hogy ismételten vesztesként kerüljön ki ezekből az eljárásokból, célszerű lenne fokozatosan változtatni a hozzáállásán.

Meg kell jegyezni, hogy a magyar állam végrehajtotta az előzetes döntéshozatali eljárásokban hozott ítéleteket is, ha az ítélet törvényhozási vagy közigazgatási lépést követelt.

Bizonyos kötelezettségszegési, illetve előzetes döntéshozatali eljárások azt az érzést kelthetik a Bíróság egyes tagjaiban vagy magában a Bíróságban, hogy Magyarország feszegeti az uniós jogszabályok kereteit. Ennek oka vagy alapja az a – nem mindig megalapozott – meggyőződés, hogy Magyarországnak az adott intézkedést joga van megtenni, és ezzel nem sérti meg az uniós jogot. A Bíróság egyik alapfeladata az Európai Unió és a tagállamok hatáskörei közötti határvonal tisztázása, időnként pontos meghúzése. A Bíróságnak nemcsak az uniós hatáskört, hanem a tagállami hatáskört is védenie kell. Ilyen értelemben a határvonalon mozgó ügyek nem szokatlanok, elbírálásuk a Bíróság normális működési körébe tartozik. Ha azonban valamely tagállam nemzeti hatáskörének túllépésére és ezzel együtt az

uniós hatáskör megsértésére utaló jelek tendenciaszerűen jelentkeznek, a Bíróságon az ügyeket körülvevő semleges és szakszerű légkör változhat, és nemkívánatos reflexek alakulhatnak ki.

Mindenesetre meg kell jegyezni, hogy a kötelezettségszegési eljárásokban a Bizottság – bár természetesen magas fokú szakmai elismertséget élvez – a Bíróság előtt egyszerű ellenérdekű peres fél, eljárási privilégiumai nincsenek, sőt az is egyértelmű, hogy a Bizottságnak kell a kötelezettségszegést bizonyítania.

Történetileg a Bíróságnak valóban volt egy olyan korszaka, amikor nemcsak a közösségi jog értelmezését, hanem annak előmozdítását is küldetésének tartotta. Noha az egyes bírák fejében ez az utóbbi törekvés időnként még most is jelen van, ez az „aktivista” korszak már lezárult, és a Bíróság a jogbiztonság jegyében az írott jog és saját esetjoga konkrét értelmezését és alkalmazását tekinti feladatának. (Bár az természetes, hogy a körülmények változása az esetjog továbbfejlesztését igényli.)

Végül nem szabad megkerülni azt a kérdést, hogy a Bíróság ítélkezési tevékenységében tetten érhető-e politikai, sőt pártpolitikai motiváltság. Saját tapasztalataim alapján erre nemleges választ adok. Természetesen a bírák is emberek, egyeseknek nyilvánvalóan van politikai meggyőződése, de egyrészt a Bíróságra irányadó szabályok szerint, másrészt az itt kialakult és következetesen alkalmazott etikai szabályok alapján ez az egyes tanácsok ítélkezési tevékenységében nem jelenhet meg. Más kérdés, hogy a bíró a saját világnézetét, értékrendjét érvényesíteni kívánja tevékenységében. Egyébként a korábban bemutatott ügyek közül több is demonstrálja, hogy olyan esetben is, amikor az ügy jellege lehetővé tette volna politikai érvelés megjelenítését, a Bíróság egyszerű, száraz, a nem feltétlenül releváns érveket mellőző indokolást adott.

Mindezekre tekintettel minden állampolgár, vállalat, intézmény vagy a kormány, ha igazában biztos, és a bírósági utat az uniós jog megengedi, élhet azzal a lehetőséggel, hogy ügyében a döntést az Európai Unió Bírósága mondja ki.

Hivatkozások

BLUTMAN LÁSZLÓ [2013]: Az Európai Unió joga a gyakorlatban. 2. kiadás, HVG Orac, Budapest.

EURÓPAI UNIÓ BÍRÓSÁGA [2012]: Ajánlások a nemzeti bíróságok figyelmébe az előzetes döntéshozatal iránti kérelmek előterjesztésére vonatkozóan. 2012/C 338/01. Hivatalos Lap, november 6. <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2012:338:FULL:HU:PDF>.

KECSKÉS LÁSZLÓ [2009]: EU-jog és jogharmonizáció. 3. kiadás, HVG Orac, Budapest.

VÁRNAI ERNŐ–PAPP MÓNIKA [2010]: Az Európai Unió joga. Complex kiadó, Budapest.

A szerző korábban a társulási, majd csatlakozási folyamatban magyar főtárgyaló, több kormányzat idején is államtitkár, az Európai Ügyek Hivatalának vezetője, nagykövet, a magyar EU-misszió vezetője, 2003–2004-ben az európai integrációs ügyek koordinációjáért felelős tárca nélküli miniszter.

Függelék

F1. táblázat

A Bizottság által Magyarország ellen indított kötelezettségszegési eljárások

Az ügy száma	Az Európai Bíróság határozatának dátuma	Az ügy tárgya	Megjegyzés
1. C-30/07.	2007. november 27.	Harmadik országok huzamos tartózkodású polgárainak jogállása	Visszavont kereset
2. C-148/07.	2007. szeptember 6.	Elektronikus hírközlés	Visszavont kereset
3. C-270/08.	2008. október 28.	Fogyasztókkal szembeni tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat	Visszavont kereset
4. C-374/08.	2009. április 8.	Befektetési vállalkozások és hitelintézetek tőkeemfelelése	Visszavont kereset
5. C-530/08.	2009. november 12.	Szakmai képzések elismerése	Visszavont kereset
6. C-253/09.	2011. december 1.	Csökkentett illeték belföldi lakás eladását követő új lakás vásárlásakor	Elutasított kereset
7. C-274/10.	2011. július 28.	Adójog, az áfa-visszaigénylés korlátozása	Elmarasztalás
8. C-473/10.	2013. február 28.	Vasúti kapacitás elosztása	Elmarasztalás
9. C-575/10.	2012. január 20.	Közbeszerzés	Visszavont kereset
10. C-286/12.	2012. november 6.	Bírák, ügyészek és közjegyzők hivatalviselési korhatárának csökkentése	Elmarasztalás
11. C-288/12.	Folyamatban	Az adatvédelmi biztos megbízatásának idő előtti megszüntetése	
12. C-310/12.	2013. augusztus 20.	Környezetvédelem	Visszavont kereset
13. C-462/12.	2013. november 22.	Távközlési különadó	Visszavont kereset
14. C-115/13.	Folyamatban	Pálinkára vonatkozó jövedéki adó	

F.2 táblázat

Magyar előzetes döntéshozatali eljárások az Európai Bíróság előtt

Az ügy száma és neve	Az utaló bíróság	Az Európai Bíróság határozatának dátuma	Az ügy tárgya	Megjegyzés
1. C-302/04. Ynos	Szombathelyi Városi Bíróság	2006. január 10.	Hatáskör hiánya csatlakozás előtti tényállás miatt	
2. C-328/04. Vajnai	Fővárosi Bíróság	2005. október 6.	Hatáskör hiánya csatlakozás előtti tényállás miatt	
3. C-261/05. Lakép	Komárom-Esztergom Megyei Bíróság	2006. február 9.	Hatáskör hiánya csatlakozás előtti tényállás miatt	
4. C-290/05. Nádasdi C-333/05. Németh	Hajdú-Bihar Megyei Bíróság és Bács-Kiskun Megyei Bíróság	2006. október 5.	Gépkocsi-regisztrációs adó	
5. C-210/06. Cartesio	Szegedi Ítéltábla	2008. december 16.	Társasági jog	
6. C-283/06. Kögáz C-312/06. OTP Garancia	Zala Megyei Bíróság és Legfelsőbb Bíróság	2007. október 11.	Adó jog, helyi iparüzési adó	
7. C-447/06. Vodafone	Fővárosi Bíróság	2007. április 17.	Adó jog, helyi iparüzési adó	Visszavont ügy
8. C-195/07. OTP és Merlin	Zala Megyei Bíróság	2007. november 16.	Adó jog, helyi iparüzési adó	Visszavont ügy
9. C-404/07. Katz	Fővárosi Bíróság	2008. október 9.	Büntetőeljárás	
10. C-74/08. Parat Automotive Cabrio	Nógrád Megyei Bíróság	2009. április 23.	Adó jog, áfa-visszaigénylés	
11. C-96/08. CIBA	Pest Megyei Bíróság	2010. április 15.	Szakképzési hozzájárulás	
12. C-132/08. Lidl	Fővárosi Bíróság	2009. április 30.	Áruk szabad mozgása	
13. C-137/08. VB Pénzügyi Lízing	Budapesti II. és III. Kerületi Bíróság	2010. november 9.	Fogyasztóvédelem	
14. C-138/08. Hochtief	Fővárosi Ítéltábla	2009. október 15.	Közbeszerzés	
15. C-243/08. Pannon GSM	Budaörsi Városi Bíróság	2009. június 4.	Fogyasztóvédelem	
16. C-25/09. Sió-Eckes	Fővárosi Bíróság	2010. február 25.	Mezőgazdaság	
17. C-31/09. Bolbol	Fővárosi Bíróság	2010. június 17.	Menekültjog	

Az F.2 táblázat folytatása

Az ügy száma és neve	Az utaló bíróság	Az Európai Bíróság határozatának dátuma	Az ügy tárgya	Megjegyzés
18. C-108/09 Ker-Optika	Baranya Megyei Bíróság	2010. december 2.	Elektronikus kereskedelem	
19. C-133/09. Uzonyi	Fővárosi Bíróság	2010. szeptember 30.	Mezőgazdaság	
20. C-143/09. Pannon GSM	Fővárosi Bíróság	2009. szeptember 17.	Elektronikus hírközlési szolgáltatás	Uniós jog és csatlakozás előtti tényállás
21. C-205/09. Eredics	Szombathelyi Városi Bíróság	2010. október 21.	Büntetőeljárás	
22. C-298/09. RANI Slovakia	Fővárosi Bíróság	2010. június 16.	Szolgáltatások szabadsága	
23. C-359/09. Ebert	Fővárosi Ítéltábla	2011. február 3.	Letelepedés joga	
24. C-368/09. Pannon Gép	Baranya Megyei Bíróság	2010. július 15.	Adójog, áfalevonás	
25. C-392/09. Uszodaépítő Kft.	Baranya Megyei Bíróság	2010. szeptember 30.	Adójog, áfalevonás	
26. C-21/10. Nagy	Fővárosi Bíróság	2011. július 11.	Mezőgazdaság	
27. C-115/10. Bábolna	Fővárosi Bíróság	2011. június 9.	Mezőgazdaság	
28. C-210/10. Urbán	Hajdú-Bihar Megyei Bíróság	2012. február 9.	Közlekedés	
29. C-378/10. VALE Építési Kft.	Legfelsőbb Bíróság	2012. július 12.	Társasági jog	
30. C-472/10. Invitel	Pest Megyei Bíróság	2012. április 26.	Fogyasztóvédelem	
31. C-527/10. Erste Bank	Legfelsőbb Bíróság	2012. július 5.	Másik tagállam bírósági határozatának elismerése	
32. C-32/11. Allianz Hungária Biztosító	Legfelsőbb Bíróság	2013. március 14.	Versenyjog	
33. C-80/11. Mahagében C-142/11. David	Baranya Megyei Bíróság és Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Bíróság	2012. június 21.	Adójog, áfalevonás	
34. C-180/11. Bericap	Fővárosi Bíróság	2012. november 15.	Szellemi tulajdon	
35. C-218/11. Édukovázár és Hochstief Solutions	Fővárosi Ítéltábla	2012. október 18.	Közbeszerzés	
36. C-254/11. Shomodi	Legfelsőbb Bíróság	2013. március 21.	Idegenrendészet	

Az F.2 táblázat folytatása

Az ügy száma és neve	Az utaló bíróság	Az Európai Bíróság határozatának dátuma	Az ügy tárgya	Megjegyzés
37. C-273/11. Mecsek-Gabona	Baranya Megyei Bíróság	2012. szeptember 6.	Adó jog, áfamentesség	
38. C-324/11. Tóth	Legfelsőbb Bíróság	2012. szeptember 6.	Adó jog, áfalevonás	
39. C-364/11. Abdel El Karem El Kott	Fővárosi Bíróság	2012. december 19.	Menekült jog	
40. C-397/11. Jörös	Fővárosi Bíróság	2013. május 30.	Fogyasztóvédelem	
41. C-409/11. Csonka	Fővárosi Bíróság	2013. július 11.	Fogyasztóvédelem	
42. C-472/11. Banif Plus Bank	Fővárosi Bíróság	2013. február 21.	Fogyasztóvédelem	
43. C-490/11. IBIS	Hajdú-Bihar Megyei Bíróság	2012. április 19.	Bírósági határozatok elismerése és végrehajtása	Visszavont ügy
44. C-16/12. Hermes	Gyulai Törvényszék	2012. július 6.	Hatáskör hiánya csatlakozás előtti tényállás miatt	
45. C-33/12. Körös-vidéki Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság C-38/12. Felső-Tisza Vidéki Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság	Fővárosi Törvényszék és Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Bíróság	2012. november 6.	Mezőgazdaság	Visszavont ügy
46. C-112/12. Franklin Templeton	Kúria	2012. december 5.	Letelepedés joga, tőke szabad áramlása	Visszavont ügy
47. C-182/12. Fekete	Székesfehérvári Törvényszék	2013. március 7.	Közlekedés, külföldi munkáltató gépjárművének belföldi magánhasználata	
48. C-191/12. Alakor Gabonatermelő	Kúria	2013. május 16.	Adó jog, áfalevonás	
49. C-349/12. Peró Gáz	Fővárosi Bíróság	2013. február 14.	Szellemi tulajdon, szabadalmi jog	Visszavont ügy
50. C-385/12. Hervis	Székesfehérvári Törvényszék	2014. február 5.	Bolti kiskereskedelemre kivetett különadó	
51. C-444/12. Hardimpex	Fővárosi Törvényszék	2013. május 16.	Adó jog, áfalevonás	

Az F.2 táblázat folytatása

Az ügy száma és neve	Az utaló bíróság	Az Európai Bíróság határozatának dátuma	Az ügy tárgya	Megjegyzés
52. C-475/12. UPC DTH	Fővárosi Törvényszék	Folyamatban	Szolgáltatások szabadsága	
53. C-488/12. Nagy C-489/12. Bószörményi C-490/12. Gálóczi-Tömösváry C-491/12. Szabadosné C-526/12. Ványai	Debreceni Munkaügyi Bíróság	2013. október 10.	Munkajog	A Charta alapján nem értékelhető a nem uniós jogot végrehajtó nemzeti szabályozás
54. C-519/12. OTP	Kúria	2013. október 17.	Joghatóság a polgári és kereskedelmi ügyekben	
55. C-563/12. BDV Hungary	Kúria	2013. december 19.	Adó jog, áfa-visszaigénylés	
56. C-614/12. Dutka és C-10/13 Sajtos	Debreceni Munkaügyi Bíróság és Fővárosi Munkaügyi Bíróság	2014. január 16.	Munkajog, a Charta alapján nem értékelhető a nem uniós jogot végrehajtó nemzeti szabályozás	
57. C-5/13. Kovács	Szombathelyi Törvényszék	2013. november 11.	Személyek szabad mozgása	
58. C-24/13. Dél-Zempléni Nektár Leader Nonprofit	Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság	2014. január 16.	Mezőgazdaság	
59. C-26/13. Kásler	Kúria	Folyamatban	Fogyasztóvédelem, devizahitel-szerződés.	
60. C-56/13. Érseksanádi Mezőgazdasági	Szegedi Ítéltábla	Folyamatban	Mezőgazdaság	
61. C-74/13. GSV	Debreceni Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság	Folyamatban	Kereskedelempolitika, antidömping, vám	
62. C-135/13. Szatmári Malom	Kúria	Folyamatban	Mezőgazdaság	

Az F.2 táblázat folytatása

Az ügy száma és neve	Az utaló bíróság	Az Európai Bíróság határozatának dátuma	Az ügy tárgya	Megjegyzés
63. C-332/13. Weigl	Kúria	2014. január 16.	Munkajog	A Charta alapján nem értékelhető a nem uniós jogot végrehajtó nemzeti szabályozás
64. C-337/13. Almos	Kúria	Folyamatban	Adó jog, áfa	
65. C-342/13. Sebestyén	Szombathelyi Törvényszék	Folyamatban	Fogyasztóvédelem, devizahitel-szerződés	
66. C-388/13. UPC Magyarország	Kúria	Folyamatban	Fogyasztóvédelem	
67. C-430/13. Baradics	Fővárosi Ítéltábla	2014. január 16.	Fogyasztóvédelem, befizetések megtérítése utazásszervezői fizetésképtelenségek	
68. C-470/13. Generali-Providencia	Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság	Folyamatban	Közbeszerzés	
69. C-510/13. E.ON Földgáz Trade	Kúria	Folyamatban	Versenyjog, jogorvoslathoz való jog	
70. C-532/13. Sofia Zoo	Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság	Folyamatban	Veszélyeztetett állatok védelme	
71. C-563/13. UPC DTH	Kúria	Folyamatban	Elektronikus hírközlés	
72. C-567/13. Baczó és Vizsnyiczai	Fővárosi Törvényszék	Folyamatban	Fogyasztóvédelem	
73. C-586/13. Martin Meat	Pesti Központi Kerületi Bíróság	Folyamatban	A szolgáltatások és a munkaerő szabad áramlása tekintetében Ausztria által alkalmazott korlátozások	
74. C-654/13. Delphi Hungary	Szombathelyi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság	Folyamatban	Adó jog, áfa	
75. C-672/13. OTP Bank	Fővárosi Törvényszék	Folyamatban	Állami támogatás	